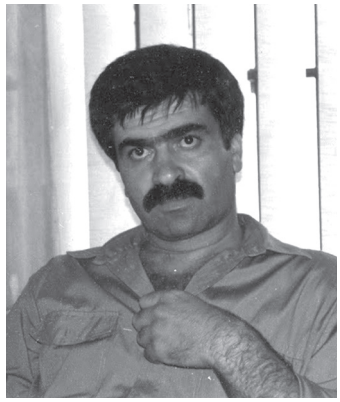
YERİ ZOR DOLDURULACAK BİR DAVA İNSANI: CEVAT ÖZKAYA

MUSTAFA AYDIN

Cevat Özkaya'yı ebediyete uğurladık. Ebedî ilke, mutlak gerçek "İnnâ lillahi ve innâ ileyhi râici'ûn" Allah'a ait varlıklarız, onun emriyle geldik, yaşadık ve yine onun emriyle ona dönüyoruz. Dönüş zamanını da biz tayin etmiyoruz, zamanı O belirliyor. Eğer gitmeme kendim karar verebilseydim, Cevat'tan sonraya kalmak istemez ve bu yazıyı da yazmazdım. Ama nihai karar bizim değil, mutlak sahibimiz Allah'a aittir ve buna karşı itirazi mahiyette yapacağımız hiçbir şey yoktur, onun için bize düşen bu fermanı gönüllü bir itaatle kabul etmek ve çağırıldığında gitmek üzere hazır olmaktır.

İşi Cevat'ın, gerekirse dört yaş büyüğü olan benim için bir şeyler söylemesine bırakırdım. Ama bir şeyler söylemek bana kaldı. Rahmet dilemenin ötesinde ne diyeceğimi bilemiyorum. Son birkaç aydır, saygı ve sevgi borçlusu olduğum(uz) kişiler üzerine her ay bir kişi hakkında bir şeyler yazıyorum. *Umran*'ın geçen ayki sayısında merhum Necmettin Erbakan, daha önceki ayda, hayatta ama bihakkın Tunus zindanlarında yatmakta olan mağdur ve mazlum Raşit el-Gannuşi üzerinde durmuştum. Nihayet *Tezkire* dergisi için Hayrettin Karaman'a vefa borcumu yerine getirmek üzere bir yazı kaleme aldım. Şimdi de çok sevdiğim Cevat Özkaya kardeşim üzerine etki bakımından beni daha sarsıcı bir yazı yazmaya çalışıyorum. Ne var ki bu yazı söylenebilecek pek çok şeyin içinden bir şeyler söyleme zorluğu yaşadığım bir konu.

Az değil, akrabalık, hemşerilik, meslektaşlık vb. gibi bağların ötesinde yarım yüzyılı (1974-2026) aşkın bir zaman içinde gittikçe yoğunlaşan bir dostluğumuz oldu. Elbette pek çok kişiyle, öncelikle ortak inanç ve buna bağlı dava arkadaşlığı yaşamaktayız, ama Cevat benim için daha özel bir dosttu. Pratikteki siyasi gelişmelerin, güncel olayların verdiği bilgilerin ötesinde görüşlere, benim de önemsediğim, tabir caizse bir kültür stratejisine sahipti. Bir başka ifadeyle davamızın sıradan bir neferi değil, bir rehberdi.

Cevat ile 1974 yılında Yeniden Millî Mücadele çatısı altında buluşmuş, birlikte ciddi bir davaya koyulmuştuk. İlk defa *Pınar* dergisinde beraber olduk. Sonra ben 1976'da mecmuada çalışmak üzere İstanbul'a gittim. İki yıl aynı evde kaldık, ilişkilerimiz daha bir sıcak hâle geldi. Ortak pek çok hatıramız var. Daha sonra beraberliğimiz Pınar Yayınları, AKV ve özellikle *Umran* dergisi ile devam etti. Kitaplarımın birkaçının dışında hemen tamamına yakını Cevat'ın idare ettiği Pınar Yayınları'nda basıldı. Tabi daha önemlisi bir ortak davaya bağlılığımızdı.

Ortaklaşa içinde yer aldığımız teşkilat, yürekten inandığımız bir davayı temsil ediyordu. Bu dava yarım kaldığına inandığımız bir Millî Mücadele'nin yapabildiğimiz kadarıyla yeniden ele alınıp tamamlamasıydı. Bu konudaki temel görüşümüze göre Osmanlı alaşağı edildikten sonra, artık bu aşamada millî olarak nitelenen bir mücadelenin sonunda istiklali (toplumumuzun bugünü) kazanılmış, ama istikbali (toplu-

(Sağ üst sırada beşinci kişi) Roger Garaudy'nin kitapları 1980'lerden itibaren Pınar Yayınları tarafından yayımlandı. 1987'de TÜYAP Kitap Fuarına onur konuğu olarak davet edilen Garaudy Fuarın düzenlendiği İstanbul Taksim'deki Etap Marmara Oteli'nde (o dönemki adıyla, bugün ise The Marmara Taksim Oteli) tarihî bir konferans verdi ve izdiham dolu imza günü düzenlendi.

mumuzun geleceği) ipotek altına alınmıştı. Söz konusu ettiğimiz istikbal, geçmişten geleceğe uzanan toplumsal hafıza idi ki buna, çıkış noktası esas alınarak "toplumumuzun tarihsel misyonu" denebilirdi. Maalesef hareket, en üstteki yetkililerce feshedildi ve yoğun bir çabayla ve ısrarlı bir biçimde bu davanın üstü örtülmeye çalışıldı. Tabi aşağıdaki elemanlar sıkıntılı bir döneme girdiler.

Aynı çatının altında bu davaya gönül vermiş arkadaşlar doğal olarak önce kendilerine özel bir iş buldular. Bir kısmı alt gruplar oluşturup, söz konusu kapsamlı davanın bir tarafından tutmaya çalıştılar, mesailerini yine bu çerçevede harcadılar. Bir kısmı davadan iyiden vazgeçti, yaşananları tecrübesiz bir gençlik hatırası saydı. Bu gelişmeye göre Müslüman toplumun bir istikbal sorunu yoktu, her şey gayet yerindeydi. Hatta işin daha ilginç tarafı bir kısmı bununla da yetinmedi, tam bir omurgasızlıkla Yeniden Millî Mücadele'nin muhatabı olan ve M. Kemal adına oluşturulan Kemalist ideolojiye entegre oldular. Dünden bugüne toplumun söz konusu ettiğimiz tarihsel misyonuna karşı direnen kurumlara omuz vermeye başladılar. Yüzyıl sonra bile totaliter yapılanma dönemlerinden kalma bir ideolojiden yakasını kurtaramamış (hatta ona mensubiyetle övünen) kişi, parti ve kurumlar adına canhıraş bir destekle kılıç sallamaya başladılar. Üstelik (Özgür Özel'in Hacı Bayram Camiindeki Cuma namazı için aldığı abdestle tarihsel partinin yıkanıp temizlendiğini kabul etmezsek) sorunlu çizgiden çıktıklarına ilişkin hiçbir gelişmeye şahit olmadan omuz vermektedirler. Bana göre yaşanan hayatta özellikle böylesi bir süreçte, orada belli bir yerde durabilmek kadar önemli bir şahsiyet ölçüsü olamaz. Cevat, kaypaklıklar üreten böylesi bir ortamda "orada duran" bir kardeşimizdi.

Rahmetli değişik platformlarda yer aldı, azımsanamayacak kadar geniş bir arkadaş grubuyla ilişkiler içinde oldu, ama bunlardan hareketle fevri davranışlarda bulunmadı. Ana davasına hep sadık kaldı, toplumumuzun tarihsel misyonunu kendi misyonu bildi. Gün yüzüne çıkması için hayatı boyunca çaba gösterdi, öncülük etti. Davaya ortak olan samimi bir arkadaş grubuyla *Pınar* dergisinden *Umran*'a, Pınar Yayınları'ndan AKV'ye kadar yarım düzineyi aşkın kültür kuruluşunun ortaya çıkmasına katkıda bulundu.

Düşünce düzeyi yüksek ve hoşgörülü olan Cevap kardeşimiz, kendisiyle görüşmek isteyen kimseye sınır koymazdı, iyi bir iletişim kurma yeteneğine sahipti. Bizzat Cumhurbaşkanı dahil, değişik kurum ve kuruluşların temsilcileriyle tanışıyor ve konuşuyordu. Konuştuğu kişiler üzerinde sıradan bilgilerin ötesinde olumlu bir etki bırakırdı, burada daha önemlisi yetkili hiçbir kişiden şahsı için bir beklentisi olmadığı gibi ilgilendiği kurumlar için de bir destek talebinde bulunmaktan sıkılırdı. Mesela Cumhurbaşkanı ile görüşme fırsatı bulan pek çok kişi birlikte çektirdiği bir fotoğrafı bir yerlerde kullanıp bundan yarar sağlarken o böylesi bir görüşmeyi söz konusu etmekten bile çekinirdi.

Cevat'ın görüşlerinde etkili olması iyi bir bilgi donanımına dayanıyordu. Günümüzdeki okuyor gözüken pek çok kişi gibi kitabın arka kapağındaki tanıtıcı üç beş cümleyi okuyup yazarın kitaptaki ana tezi hakkında ahkâm kesmezdi. Dolayısıyla da pek çok kişi gibi bir bilip en azından iki konuşmazdı. En az iki ve daha çok bilip bir konuşurdu. Seminer, panel gibi oturumlara daha bir hazırlıklı katılır, konuşmasında konu ile gerçekten ilgilenenler için önemli görüşler sunardı. Yeni eserleri takip eder, ciddi bir tez taşıyan eserleri tespiti dikkatimi çekerdi. Hatta meşgalelerimin yanında yeni eserleri takipte zorlandığımı bildiği için bu kitaplardan bahseder ve hatta bazen gönderdiği bile olurdu. Mesela öteden beri ilgi alanım içinde bulunan ünlü Rus yazarı Tolstoy'un insanın olumsuz dönüşümünü sembolik hikâyelerle anlattığı *İçimizdeki Şeytan* için heyecanla "Abi belki okumuşsundur ama bir kere daha bakar mısın?" demişti. Evet, bir kere değil birçok kereler baktım ve her seferinde yeni şeyler düşündüm. Yine bizzat gönderdiği Aleksandr Dugin'in *Putin'e Karşı Putin* adlı eseri dünden bugüne dünyanın yapılanmasında Rusya'nın durumu konusunda Rusya ve Putin'i aşan ciddi bir yorumdan haberim oldu.

Rahmetli yazmayı pek sevmezdi. "Yahu Cevat, şu görüşlerini bir yaz Allah aşkına!" derdim. *Umran*'da bir dönem üç-dört sayfayı geçmeyen ama meramı ifade eden yazılar yazdı. Sonra bıraktı. "Mustafa abi, şu yazmayı bir türlü sevemedim gitti. Pek çok sayfayı dolduracak konular düşünüyorum. Ama üç sayfayı yazana kadar ölüp ölüp diriliyorum. Çoğu kere de yazdıklarıma bakıyorum ve düşündüklerimi tam ifade etmediğini görüyorum. Ya atıyorum ve yayınlanmasından vazgeçiyorum ya da beğenmesem de bir nokta koyup yayın için veriyorum." diyordu. Dolayısıyla bir düşünür olan Cevat kardeşimiz, geride yazılı teoriler, matbu kitaplar bırakmadı. Tabii ki bir davaya hizmet, sırf teoriler kurmak yazılı eserler bırakmakla olmaz. Bunlar gereksiz değil, ama bir davaya katkı sırf yazılı hizmetler değildir, pek çok kitap beklenen bir sonuç doğurmazken nice fiili hareket kalıcı örnekler oluşturabilir.

Cevat da teori yerine geride kurumlar, örnek davranışlar bıraktı, gençlerin yetişmelerine katkıda bulundu. Geçen sayıda Erbakan ile ilgili olarak şifahen Roger Garaudy'den naklettiğim söz Cevat için de geçerlidir: Düşünürümüz, "Birilerinden hep teorisyenlik beklemeyelim, davamızı fiilen temsil edebilen kişilere daha fazlasıyla ihtiyacımız var." demişti. Cevat kardeşimiz bu davayı gayet iyi temsil ediyordu. Bununla birlikte Cevat geride her hâliyle yazılı bir şeyler bırakmamış değildir. Kanaatlerini panellerde sunduğu tebliğler, müzakereler, açık oturumlardaki konuşmalar ve özel sohbetlerindeki söyleşilerde dile getirmiştir. Bunların en azından bir kısmının kaydının olduğunu sanıyorum. Bu metinlerin derlenip kitaplaştırılmasının faydalı olacağını düşünüyorum. Umarım arkadaşlar bu işi yerine getirirler.

Üç yıl kadar önce (*Umran* dergisi editörü Asım Öz ile beraber) Konya'ya gelmişti, iki gün halleşmiş, konuşmuştuk, tekrarını temenni ederek buradan mutlu ayrılmıştı. Hastalığının başlangıçlarındaki bir telefon görüşmemizde "Abi iyi olursam, siz İstanbul'a gelemeseniz de ben Konya'ya gelmek isterim, hasbihal edip konuşacağımız çok şey var." demişti. Ama olmadı, ömrü vefa etmedi.

Cevat uzun bir zamandır bana "Abi, siz bir 'Güncel İslâm İlmihali' yazmalısınız. Maalesef güncel İslâm düşüncesi, gelenek ve modernite arasında sıkışıp kalmış bulunuyor. Bugünün sorunlarını göz önünde tutan, ama kendi tabiatında İslâm'ı anlatacak bir kitaba çok ihtiyaç var. Bu kitap Müslüman olmayanlara değil, bizzat Müslümanlara hitap etmeli, İslâm'ı anlatmalı. Böylesi bir kitabı siz yazabilirsiniz." demiş ve bu teklifini birçok kereler tekrarlamıştı. Bu gayet yerinde bir teklifti ve benim kafama da yatmıştı. Ama dersler, güncel yazılar, toplantılar, hesapta olmayan ama şartların zorladığı kitap çalışmaları sebebiyle bir türlü gerçekleştirememiştim. İki yıl önce emekliye ayrılınca bu işe öncelik verdim ve çok şükür elimde basım aşamasına gelmiş bir kitap metni bulunuyor. Pek yakında Pınar Yayınları'na teslim edeceğim ve bu kitabın bir bakıma planlayıcısı olan Cevat kardeşime göremediği bu çalışmayı armağan edeceğim.

Bu insicamsız sözlerime son verirken Cevat kardeşim için bir kere daha Allah'tan rahmet diliyorum.